

מבט לג'האד העולמי 15-9 ביולי 2020

עיקרי אירועי השבוע

במרחב אדלב שבצפון סוריה נשמרת הפסקת האש, תוך ריבוי תקריות מקומיות בין הצדדים היריבים. השבוע בלטה **הפעלת מכונת תופת (או מטען) נגד אחד מכלי הרכב של הכוחות הרוסיים**, במהלך הסיור המשותף הרוסי-תורכי על כביש M-4 (חלב-לאד'קיה). שלושה חיילים רוסיים נפצעו באורח קל (וכנראה גם כמה חיילים תורכים) והסיור המשותף הופסק. כלי התקשורת המקומיים דיווחו על תקיפות אוויריות רוסיות וירי ארטילרי של צבא סוריה, כנראה בתגובה על הפיגוע.

במחוז עיראק, זירת הפעילות המרכזית של דאעש, נמשכו התקפות דאעש בדגש על הפעלת מטענים נגד כוחות הביטחון העיראקים והמיליציות השיעיות (הגיוס העממי). במקביל נמשכה פעילות הסיכול והמנע של כוחות הביטחון העיראקים. כל זאת, **שברקע החמרה במצב התחלואה בנגיף קורונה** (קרוב ל-30,000 חולים פעילים, מהם 420 חולים באורח קשה ו-3,150 מתים). בדיווח המבוסס על מקורות ביטחוניים עיראקים ואמריקאים נמסר, כי **דאעש עוסק עתה ברה-ארגון של כוחותיו, כדי להגביר את נפח פעולותיו ולבצע גם פיגועים "איכותיים" כשברקע ציפייה לכאוס חדש בעיראק** או ליציאת **כוחות ארה"ב ומדינות הקואליציה**, (אלחרה, 8 ביולי 2020).

במחוזות השונים של דאעש באפריקה ובאסיה בלטה **ניגריה**. על פי דיווח של דאעש, יותר מחמישים חיילים הרוגים מצבא ניגריה במארב של דאעש בצפון מזרח המדינה, השבוע התפרסמו ידיעות (הטעונות אימות) **לפיהן מנהיג ארגון אבו סיאף**, הארגון המרכזי המרכיב את מחוז מזרח אסיה של דאעש, **נפצע בלחימה נגד צבא הפיליפינים ומת מפצעיו**. אם הידיעה נכונה המדובר במכה קשה למחוז מזרח אסיה.

מרחב אדלב

תקריות במרחב אדלב בין צבא סוריה לארגוני המורדים

14 ביולי 2020: הכוחות הסוריים ביצעו ירי ארטילרי לעבר פרברי העיר אריחא, כעשרה ק"מ מדרום לאדלב (Edlib Plus, 14 ביולי 2020). יתכן והמדובר בתגובה לפיצוץ מכונת התופת/מטען.

10 ביולי 2020: התנהלו עימותים בין ארגוני המורדים לכוחות הסוריים, כ-35 ק"מ מדרום לאדלב (Edlib Media Center – EMC, 10 ביולי 2020).

9 ביולי 2020: הכוחות הסוריים ביצעו ירי ארטילרי לעבר שתי עיירות, כארבעים ק"מ מדרום לאדלב (Edlib Media Center – EMC, 9 ביולי 2020).

9 ביולי 2020: הכוחות הסוריים ביצעו ירי ארטילרי לעבר שני כפרים מצפון למערת אלנעמאן (Idlib Plus, 9 ביולי 2020).

הפעלת מכונית תופת (או מטען) נגד הסיור המשותף על כביש M-4

14 ביולי 2020 הופעלה מכונית תופת (או מטען) נגד אחד מכלי הרכב של הכוחות הרוסיים במהלך סיור משותף עם התורכים, בעת שעבר באזור אריחא, כ-12 ק"מ מדרום לאדלב. מספר חיילים רוסים נפצעו. מספר ערוצי טלגרם, ובהם ערוץ המזוהה עם מורדים אסלאמיים הפועלים בחסות תורכיה, פרסמו סרטון בו תועד הפיצוץ (ענב בלדי, אתר חדשות סורי המזוהה עם ארגוני המורדים, 14 ביולי 2020).

על פי התקשורת הרוסית נגרם הפיצוץ ע"י מטען מאולתר, שהונח במקום והופעל נגד הסיור לפנות בוקר. כתוצאה מהפיצוץ נפצעו שלושה חיילים רוסים באורח קל וכמו כן נפצעו מספר חיילים תורכים. הסיור הופסק באופן מידי. הכוחות הרוסים בסוריה, בשיתוף עם גורמי ביטחון תורכים וסורים, חוקרים את האירוע (סוכנות Tass, RT, 14 ביולי 2020). משרד ההגנה התורכי הודיע כי "פעילי הטרור" (קרי, ארגוני המורדים הג'האדיסטים) הפעילו מכונית תופת כדי להכשיל את המאמצים להבטחת שלום באדלב (ענב בלדי, 14 ביולי 2020).

מימין: רגע לפני פיצוץ מכונית התופת. משמאל: פיצוץ מכונית תופת (חשבון הטוויטר Ebu El Furkan @sllaam46, השייך למרכז דמשק למחקרים מדיניים של המזרח התיכון הנמצא באיסטנבול, 14 ביולי 2020).

תקיפת כלי טייס בלתי מאוישים נגד הבסיס האווירי הרוסי בחמימים

12 ביולי 2020 דיווח משרד ההגנה של רוסיה, כי שני כלי טיס בלתי מאוישים, שהמריאו מאזור אדלב, ניסו לתקוף את הבסיס האווירי הרוסי בחמימים ב-11 ביולי 2020. סגן אדמירל אלכסנדר שצ'רביצקי (Rear Admiral Alexander Shcherbitsky), ראש מרכז הפיוס הרוסי, טען כי שני כלי הטיס הגיעו מצפון מזרח ויורטו ע"י מערכת ההגנה האווירית של הבסיס במרחק של כחמישה ק"מ מבסיס חמימים (ספוטניק, 12 ביולי 2020).

פעילות דאעש במחוזות השונים

9 ביולי 2020 פרסם דאעש אינפוגרף תחת הכותרת "קציר הלוחמים", אשר סיכם את פעילות הארגון במחוזות השונים, בתקופה שבין 2 ל-8 ביולי 2020. על-פי האינפוגרף, בתקופה זו ביצעו פעילי דאעש 56 התקפות ברחבי העולם, לעומת שישים התקפות בשבוע שקדם לכך. 18 התקפות (כ-32%), בוצעו

בעיראק, הממשיכה להוות זירת הפעילות המרכזית של הארגון. כמו כן, בוצעו 11 התקפות (כ-19%) **בסוריה**, תשע התקפות (כ-16%) **במחוז סיני**, שבע התקפות (כ-12%) **במערב אפריקה** (בעיקר ניגריה), ארבע **במזרח אסיה** (הפיליפינים), שלוש **בתימן**, אחת **בהודו**, אחת **בסומליה**, אחת **במרכז אפריקה** ואחת **בפקיסטאן** (שבועון אלנבא', 9 ביולי 2020).

על-פי האינפוגרף, בהתקפות נהרגו ונפצעו למעלה מ-185 בני אדם. מספר ההרוגים והפצועים הגדול ביותר (66) **היה במערב אפריקה** (ניגריה מהווה לעיתים קרובות את זירת הלחימה הקטלנית ביותר למרות שבהיבט הכמותי, מרבית הפיגועים מתבצעים בעיראק). שאר ההרוגים והפצועים היו במחוזות סוריה (28), עיראק (26), חצי האי סיני (24), תימן (16), מזרח אסיה (קרי, הפיליפינים) (12), מרכז אפריקה (6), הודו (3), סומליה (3), ופקיסטאן (1) (שבועון אלנבא', 9 ביולי 2020).

הזירה הסורית

מרחב דיר אלזור-אלמיאדין-אלבוכמאל

11 ביולי 2020: הופעל מטען נגד אופנוע עליו רכב לוחם SDF, כ-14 ק"מ מצפון לאלמיאדין. הלוחם נפצע (טלגרם, 12 ביולי 2020).

8 ביולי 2020: בוצע ירי מקלעים לעבר לוחם SDF, כ-14 ק"מ מצפון לאלמיאדין. הלוחם נהרג (טלגרם, 10 ביולי 2020).

מרחב אלרקה

11 ביולי 2020: הופעל מטען נגד אוטובוס, שהסיע את לוחמי הכוחות הסוריים, כ-25 ק"מ מצפון-מערב לאלרקה. כעשרה חיילים נהרגו או נפצעו (טלגרם, 12 ביולי 2020).

מרחב אלח'סנה

11 ביולי 2020: דווח כי חוליות דאעש תקפו מוצבים של מיליציות המופעלות ע"י משמרות המהפכה האיראנים במדבר אלסח'נה. עשרה פעילי מיליציות נהרגו. נמסר, כי לאחר מכן תקפו מטוסים רוסים את פעילי דאעש ופגעו (בשוגג) בקבוצה של פעילי מיליציות. שני פעילי המיליציות נהרגו ושבעה נפצעו (זמאן אלוצל, 12 ביולי 2020).

הזירה העיראקית

השבוע התנהלה פעילות אינטנסיבית של דאעש במערב עיראק ובצפונה. דפוס הפעולה השכיח היה הפעלת מטענים נגד המיליציות השיעיות (הגיוס העממי) וכוחות הביטחון העיראקים. במקביל, נמשכה פעילות הסיכול

והמנע של כוחות הביטחון העיראקים. זאת למרות ההחמרה שחלה במצב התחלואה בנגיף קורונה (הכפלה של מספר הנדבקים תוך שבועיים ועלייה במספר הנפטרים¹).

התקפות בעיראק, שעליהן נטל דאעש אחריות בשבוע האחרון

מחוז בגדאד

7 ביולי 2020: הופעל מטען נגד מקום ריכוז של שיעים בקרבת מסגד בחלק הדרום-מערבי של בגדאד. מספר שיעים נהרגו או נפצעו (טלגרם, 9 ביולי 2020).

מחוז דיאלא

13 ביולי 2020: הופעל מטען חבלה נגד ריכוז כוחות של הגיוס העממי, כ-15 ק"מ מצפון-מזרח לבעקובה. שלושה אנשי חבלה נהרגו (טלגרם, 14 ביולי 2020).

13 ביולי 2020: הופעלו שני מטענים נגד לוחמי הגיוס העממי כארבעים ק"מ מצפון-מזרח לבעקובה. ארבעה לוחמים נהרגו ולוחמים נוספים נפצעו (טלגרם, 14 ביולי 2020).

12 ביולי 2020: הופעלו שני מטענים נגד סיור רגלי וריכוז כוחות של הגיוס העממי מצפון מזרח לבעקובה. שני מפקדים ולוחם נהרגו וחמישה נפצעו. מטען חבלה נוסף הופעל נגד כלי רכב של הגיוס העממי ממערב לח'אנקין. שלושה לוחמים נהרגו ושלושה נוספים נפצעו (טלגרם, 13 ביולי 2020).

11 ביולי 2020: הופעל מטען נגד כלי רכב של משטרת עיראק, כעשרים ק"מ מדרום-מערב לח'אנקין. שני שוטרים נהרגו ושוטרים נוספים נפצעו (טלגרם, 13 ביולי 2020).

11 ביולי 2020: הופעל מטען נגד כלי רכב של הגיוס העממי, כמאה ק"מ מצפון-מזרח לבעקובה. נוסעי כלי הרכב נהרגו או נפצעו (טלגרם, 12 ביולי 2020).

שרידי כלי רכב של הגיוס העממי, שהושמד לאחר שהופעל נגדו מטען של דאעש (טלגרם, 14 ביולי 2020). על כלי הרכב ניתן להבחין בסמל של הגיוס העממי ועליו הכיתוב הפוג' הראשון חטיבה 16.

מחוז צלאח אלדין

12 ביולי 2020: בוצע ירי מקלעים לעבר כלי רכב של משטרת עיראק, כשבעים ק"מ מצפון לבגדאד. שוטר אחד נהרג (טלגרם, 13 ביולי 2020).

¹ מספר החולים הפעילים בעיראק עמד ב-12 ביולי על 29,632 מהם 420 בטיפול נמרץ, חלקם מונשמים. מספר המתים עומד על 3,150 (חשבון הפייסבוק של משרד הבריאות העיראקי, 14 ביולי 2020).

12 ביולי 2020: בוצע ירי מקלעים לעבר מתחם של משטרת עיראק, כשמונים ק"מ מצפון לבגדאד. שוטר אחד נפצע (טלגרם, 13 ביולי 2020).

11 ביולי 2020: הופעל מטען נגד כלי רכב של הגיוס העממי, כעשרים ק"מ מדרום-מזרח לתכרית. נוסעי כלי הרכב נהרגו או נפצעו (טלגרם, 12 ביולי 2020).

10 ביולי 2020: שתי רקטות גראד שוגרו לעבר מקומות ריכוז של שיעים באזור אמרלי, כשמונים ק"מ ממזרח לתכרית. לטענת דאעש, נצפו פגיעות מדויקות במטרה (טלגרם, 11 ביולי 2020).

7 ביולי 2020: הופעל מטען נגד כלי רכב של היחידה ללוחמה בטרור של ממשלת עיראק ממערב לתכרית. נוסעי כלי הרכב, ובהם שני קצינים, נהרגו או נפצעו (טלגרם, 9 ביולי 2020).

מחוז נינוא

12 ביולי 2020: הופעל מטען נגד כלי רכב כ-15 ק"מ מדרום למוצול. שלושה חיילים נהרגו (טלגרם, 14 ביולי 2020).

7 ביולי 2020: הופעל מטען נגד "סוכן" של צבא עיראק, כ-45 ק"מ מדרום-מערב למוצול. "הסוכן" נפצע (טלגרם, 8 ביולי 2020).

מחוז אלנבאר

9 ביולי 2020: בוצע ירי מקלעים לעבר שני אנשי מודיעין הגיוס העממי, שממערב להית, 135 ק"מ מצפון-מערב לבגדאד. שני אנשי המודיעין נהרגו (טלגרם, 10 ביולי 2020).

7 ביולי 2020: פעילי דאעש תקפו מפקדה של צבא עיראק ממזרח לאלרטבה. מספר חיילים נהרגו או נפצעו. המפקדה הושמדה והוצת מגדל תקשורת, שהיה בה (טלגרם, 8 ביולי 2020).

מחוז כרכוכ

11 ביולי 2020: הופעל מטען נגד כלי רכב של משטרת עיראק, כחמישים ק"מ ממערב לכרכוכ. חמישה שוטרים פדרליים נהרגו (טלגרם, 11 ביולי 2020).

11 ביולי 2020: בוצע ירי מקלעים לעבר מתחם של הגיוס השבטי, כשישים ק"מ ממערב לכרכוכ. שני לוחמים נהרגו (טלגרם, 11 ביולי 2020).

פעילות סיכול ומנע של כוחות הביטחון העיראקיים

מחוז דיאלא

12 ביולי 2020: כוח צבא עיראק, שפעל נגד דאעש במסגרת מבצע "גיבורי עיראק" איתר שישה מכלי חומרי נפץ, כחמישים ק"מ מצפון-מזרח לבעקובה. כמו כן נמצאו במקום מטענים, גנרטור, שני מכלי דלק ופצצות מרגמה (דף הפייסבוק של משרד ההגנה העיראקי, 12 ביולי 2020).

12 ביולי 2020: כוח של צבא עיראק, שפעל במסגרת מבצע "גיבורי עיראק" כשישים ק"מ מצפון לבעקובה, איתר שני בתי הארחה של דאעש. במקום נמצאו מנהרה ששימשה את דאעש וששה מטענים (דף הפייסבוק של משרד ההגנה העיראקי, 12 ביולי 2020).

כוחות של צבא עיראק במהלך מבצע "גיבורי עיראק" (דף הפייסבוק של משרד ההגנה העיראקי, 12 ביולי 2020).

מחוז נינוא

11 ביולי 2020: צוותים של מנהלת המודיעין במשרד הפנים העיראקי תפסו אחד-עשר פעילי דאעש מבוקשים באזורים שונים במחוז נינוא (אלסומריה, 11 ביולי 2020).

דיווח על המבנה הארגוני החדש של דאעש

8- ביולי 2020 פרסם ערוץ אלחרה (ערוץ אמריקאי בשפה הערבית) מצגת שפירטה את המבנה הארגוני החדש של דאעש בעיראק, שנוצר לאחר מותו של אבו בכר אלבגדאדי (27 באוקטובר 2019), המצגת מסתמכת על מקורות במודיעין העיראקי ועל דו"ח של המרכז למדיניות בינלאומית (Center for Global Policy) הפועל בווישינגטון. המצגת הוכנה ע"י השאם אלהאשמי (חוקר עיראקי בכיר לביטחון ולתנועות אסלאמיות, שנורה למוות ב-6 ביולי 2020 בבגדאד. מאחורי הריגתו עמד כנראה מתנקש שהשתייך לגדודי חזבאללה, מיליציה שיעית המופעלת ע"י כוח קדס).

על פי הדיווח באלחרה ארגון דאעש מורכב עתה מ-14 מחוזות, וחמישה משרדים/מיניסטריונים (בערבית: דואוין, וביחיד דיואין). כמו כן קיימת מנהלה (בערבית: אדארה) האחראית על ניהול המחוזות, שמחוץ לסוריה ועיראק. בעקבות אובדן אזורי השליטה הטריטוריאליים שלו. ביטל דאעש את המנהלות שהיו אחראיות על משטרת המוסר (אלחסבה), ועל אספקת שירותים לתושבים. נמסר כי למפקדים המקומיים ניתנו סמכויות נרחבות יותר בכל הנוגע לעניינים הביצועיים. על-פי המצגת, דאעש כולל היום בין 3,500 ל-4,000 פעילים לוחמים וכן 8,000 חברים שאינם פעילים כרגע (הערה: מספר זה נראה לנו נמוך ויתכן שהכוונה למחוז עיראק בלבד).

על פי דיווח גורמי ביטחון האמריקאים והעיראקיים תמימי דעים כי יורשו של אלבגדאדי מכונה אבו אבראהים אלהאשמי אלקרשי, ששמו האמיתי הינו אמיר מחמד סעיד אלצלבי אלמולא (הערה: הוא מכונה גם חאג'י עבדאללה), יורשו של אלבע'דאדי עומד בראש המבנה הארגוני החדש ותחתיו פועלות שתי ועדות עליונות:

♦ ועדת השורא/הועדה המייעצת (לג'נת אלשורא). בראשה עומד חאג'י ג'מע עואד אלבדרי,

אחיו של אבו בכר אלבע'דאדי. תפקידה של הועדה הינו התוויית המדיניות ובחירת ראשי המחוזות.

ועדת השורא כוללת **חמישה בעלי תפקידים**: אבו מחמד אלמצרי, אבו האשם אלג'זראוי, נאיף חמד שיאע, אבו סעד אללבי ואבו עבדאללה אלע'לאמי.

◆ **הועדה הממונה (אללג'נה אלמפוצ'ה)**: זהו הגוף הביצועי העליון של דאעש. בראשו עומד **סאמי ג'אסם אלג'בורי**. תחת פיקודו של אלג'בורי מכהנים חמישה בעלי תפקידים האחראים לנושאים כגון ביטחון, מימון, ענייני דת והסברה. **הועדה הממונה מפקחת על ראשי המחוזות של דאעש**, בין השאר על ראש מחוז עיראק ג'באר סלמאן אלעיסאוי.

בדיווח של אלח'רה נמסר כי פעילי דאעש העצורים בעיראק, אישרו, כי **התקיפות שבוצעו ע"י כלי הטייס של מדינות הקואליציה הבינלאומית היו הגורם העיקרי לתבוסת הארגון**. הם ציינו כי לאחר יציאת כוחות הקואליציה מעיראק **ישוב דאעש לבצע פיגועים "איכותיים"**. דאעש מרכז עתה את מאמציו בארגון מחדש של שורותיו תוך ציפייה לתוהו ובהו חדש בעיראק או ליציאת כוחות הקואליציה הבינלאומית בהובלת ארה"ב מעיראק, כדי להגדיל מחדש את נפח פעילותו.

פעילות דאעש ברחבי העולם

אפריקה

אזור הסאחל (האזור שמדרום לסהרה)

להלן עיקרי מאמרה של **קת'רין צימרמן**, חוקרת ארגונים אסלאמיים ב- **American Enterprise Institute**, העוסקת בקבוצות הטרור הסלפיות-ג'האדיות הפעולות באזור הסאחל². מאמרה שופך אור על המורכבות והפיצול של הארגונים הג'האדים המזוהים עם אלקאעדה ועם דאעש הפועלים מדרום לסהרה.

היווצרות רשת משולבת של קבוצות טרור סלפית-ג'האדית באזור הסאחל

באזור הסאחל הכולל את המדינות **בורקינה פאסו, צ'אד, מאלי, מאוריטניה וניז'ר**, התהוותה בעשור האחרון **רשת משולבת ייחודית של ארגוני טרור סלפים-ג'האדים**. רשת זו הולכת ומתרחבת נוכח ההידרדרות הנמשכת בתנאי החיים במדינות אלה. קבוצות טרור, המזוהות עם אלקאעדה או עם דאעש, מנצלות את הגבולות הפרוצים, המצב הפנימי השברירי, הממשלות החלשות, הצבאות בעלי הציוד הדל וכן את העימות האתני הפנים-קהילתי על גישה למים ואדמה טובה לעיבוד, **כדי לבסס במדינות הללו את האידיאולוגיה האסלאמית שלהן באמצעות פעולות טרור**. קבוצות הטרור הללו מתרבות ומשתפות פעולה ביניהן, **בעיקר באזורי הפריפריה בהם השליטה הממשלתית רופפת**, על בסיס מטרות והיסטוריה משותפות וניצול מתחים אתניים-מקומיים.

² Katherine Zimmerman, Salafi-Jihadi Ecosystem in the Sahel. American Enterprise Institute, April 2020. PDF File:

<https://www.aei.org/wp-content/uploads/2020/04/Salafi-Jihadi-Ecosystem-in-the-Sahel.pdf>

קת'רין צימרמן (Katherine Zimmerman) היא עמיתת-מחקר-תושבת (resident fellow) ב"מכון היזומה האמריקאי" (American Enterprise Institute, AEI). מחקרה מתמקד בקבוצות טרור אסלאמיות, בדגש על הרשת העולמית של אלקאעדה. מחקרה התפרסמו בכלי תקשורת בולטים בארה"ב. היא העידה בפני חברי קונגרס, אנשי מודיעין ודיפלומטים אמריקאים על האיומים הנשקפים לארה"ב מצד רשת אלקאעדה.

תהליך צמיחתן והתפשטותן של קבוצות הטרור האסלאמיות באזור הסאחל

ארשת קבוצות הטרור הסלפית-ג'האדית נוצרה בראשיתה **מחוץ לאזור הסאחל, במהלך במלחמת האזרחים באלג'יריה**. אחת משתי הקבוצות האסלאמיות העיקריות שנלחמו בממשלת אלג'יריה הייתה **"הקבוצה האסלאמית החמושה"** (Armd Islamic Group, GIA)³, שהוקמה ב-1992 ע"י אלג'ירים שלחמו נגד הסובייטים באפגניסטן עם אלקאעדה ושובו לארצם בתום המלחמה שם. קבוצה נוספת בשם **"הקבוצה הסלפית להטפה ולחימה"** (Salafist Group for Call and Combat, GSPC) התפצלה ממנה ממנה ב-1998, בשל הברוטליות שאפיינה את פעילותה. היא הוכרה בספטמבר 2006 ע"י אסאמה בן לאדן כמזוהה עם אלקאעדה. בינואר 2007 שמה הוסב לשלוחת אלקאעדה במגרב האסלאמי (Al Qaeda in the Islamic Maghrib, AQIM). שלוחה זו הכתה שורשים בחברה הסאחלית מיד לאחר הקמתה, בפרט באזור צפון מאלי, ע"י הושטת סיוע לקהילות מקומיות של שבט הטוארג ונישואין עם בני משפחותיהם.

הפיצול הראשון במשמעותי שאירע בשלוחת אלקאעדה במגרב האסלאמי אירע באוקטובר 2011: קבוצת פעילים ג'האדים פרשה ממנה והקימה את התנועה לאיחוד וג'האד במערב אפריקה (Movement for Unity and Jihad in West Africa, MUJAO). פעילים אלה היו בעיקר ממאלי וממאוריטניה והם היו ביקורתיים כלפי הדומיננטיות האלג'ירית של בכירי השלוחה ממנה פרשו. אחד הבכירים היה **עדנאן אבו וליד אלסחראוי** (Adnan Abu Walid AlSahrawi). הם ביססו את אחיזתם בעיקר באזור גאו (GAO), מרכז הברחות בצפון מאלי, במהלך מרד שבטי הטוארג שם. ב-2012 התפצלה קבוצה נוספת משלוחת אלקאעדה בשם **"אנצאר אלדין"** (Ansaraldin), אותה הקים **איאד אג ע'אלי** (yad Ag Ghali). אנצאר אלדין, יחד עם התנועה לאיחוד וג'האד במערב אפריקה ושלוחת אלקאעדה במגרב האסלאמי השתלטו על צפון מאלי (לרבות הבירה, טימבוקטו), ע"י מתן שירותים ציבוריים והקניית ביטחון לתושבים המקומיים.

פיצול משמעותי שני בשורות שלוחת אלקאעדה במגרב האסלאמי התרחש בשלהי 2012, לאחר שמח'תאר בלמח'תאר (Mokhtar Belmokhtar), מפקד בכיר בשלוחה, הסתכסך עם מנהיג השלוחה, עבד אלמלכ דרוקדל (Abdel Malek Droukdel). בעקבות זאת הוא הושעה מעמדת הנהגה באוקטובר 2012. בלומח'תאר התחתן עם נערה מאחד משבטי הטוארג בטימבוקטו ואנשיו החלו לבצע פעולות טרור מקומיות בניז'ר. באוגוסט 2013, שתי קבוצות שהתפצלו משלוחת אלקאעדה במגרב האסלאמי התמזגו והקימו את **תנועת אלמראבטון** שהתמקדה בביצוע פעולות טרור נגד יעדים צרפתיים ואמריקאים באזור הסאחל. מעורבות צבאית צרפתית, שהחלה בינואר 2013 ("מבצע ברח'אן", Barkhan), החלישה (זמנית) את פעילות קבוצות הטרור, לרבות אנצאר אלדין ושלוחת אלקאעדה במגרב האסלאמי.

בינואר 2015 הוקמה קבוצת טרור אסלאמית נוספת בצפון מאלי בשם החזית לשחרור מאסינה (Macina Liberation Front). כמו "אנצאר אלדין", היא השתמשה בטקטיקות אלימות להחלשת השלטונות המקומיים. מנהיגה, **אמאדו דיאלו כופה** (Amadou Diallo Koufa), מטיף כריזמטי פולאני (שבט רועים

³ ראשי התיבות של הקבוצות שתוזכרנה משקפים את שמותיהן בצרפתית, אולם, במאמר זה שמותיהן המלאים מובאים בתרגומן האנגלי.

הנאבק בקבוצה מקומית של עובדי אדמה), **הרחיב את ההתקוממות הסלפית-ג'האדית למרכז מאלי**. קבוצה קטנה בראשות **עדנאן אבו וליד אלסהראוי** (Adnan Abu Walid Alshahawi) פרשה מתנועת "אלמראבטון". **עדנאן אלסהראוי נשבע אמונים לדאעש עם אנשיו במאי 2015 יצר את הגרעין לשלוחת דאעש בסהרה-רבתי** (Islamic State in the Greater Sahara, ISGS). מספטמבר 2016, פועלת שלוחה זו בדרכי טרור **במשולש הגבולות: בורקינה פאסו, מאלי וניז'ר**. שלוחת דאעש מתבססת על שיתוף פעולה עם גורמים אזוריים שונים, תוך ניצול מתחים אתניים מקומיים למטרותיה.

קבוצה חדשה בשם **אנצאר אלסלאם** הוקמה בשלהי 2016 **בצפון בורקינה פאסו** בקרב פולאנים משוללי-זכויות, ע"י **מאלאם אברהים דיקו** (Malam Ibrahim Dicko), מטיף קיצוני מקומי. הוא נלחם במאלי ב-2013, מת ב-2017, והוחלף ע"י אחיו, ג'עפר. ארגונו נותר עצמאי. אך הוא מסתייע בקבוצות המזוהות עם אלקאעדה ועם שלוחת דאעש בסהרה-רבתי. **בתחילת 2017 הקימו תומכי אלקאעדה בסאחל את ג'מאעת נצרת אלסלאם ואלמסלמין** ("הקבוצה לתמיכה באסלאם ובמוסלמים" Jama'at Nusrat Alislam Walmuslimeen (sic), JNIM). הקבוצה מונה כ-700-800 לוחמים ומייצגת את עיקר הרשת הסלפית-ג'האדית הפועלת במאלי. במרץ 2017 הודיעו על כך בפומבי ראשי קבוצות אנצאר אלדין, שלוחת אלקאעדה במגרב הערבי, החזית לשחרור מאסינה ואלמראבטון ובכיר בשלוחת אלקאעדה במגרב האסלאמי. **הקבוצות הללו שיתפו פעולה בתקיפת בתי מלון בבורקינה פאסו, חוף השנהב ומאלי בשנים 2015-2016.**

צפי להתרחבות פעילות הארגונים הסלפיים-ג'האדים לאזורים נוספים

קבוצה לתמיכה באסלאם ובמוסלמים, שלוחת דאעש בסהרה-רבתי ותומכי האסלאם **פועלות עתה במסגרת ברית משולבת וגמישה**. הן מבצעות פעולות טרור באזור הסאחל, לשם כפיית ה"שריעה" (ההלכה המוסלמית) על פי תפיסתן והקמת תשתית ממשלתית מקומית, תוך ליבוי עימותים בין-קהילתיים, מחד גיסא, ורכישת נאמנים-אתניים, מאידך גיסא. חיילים מקומיים וחיילים צרפתיים שנשלחו לסייע להם פועלים נגדם, אך **אינם מצליחים למנוע או לצמצם את היקף התקפותיהם**. באשר לעתיד, הן שלוחת דאעש בסהרה-רבתי וגם הקבוצה לתמיכה באסלאם ובמוסלמים **חותרות לערער את היציבות, גם במדינות החוף: בנין, גאנה, חוף השנהב וטוגו**. זאת על פי דגם פעילותן באזור הסאחל.

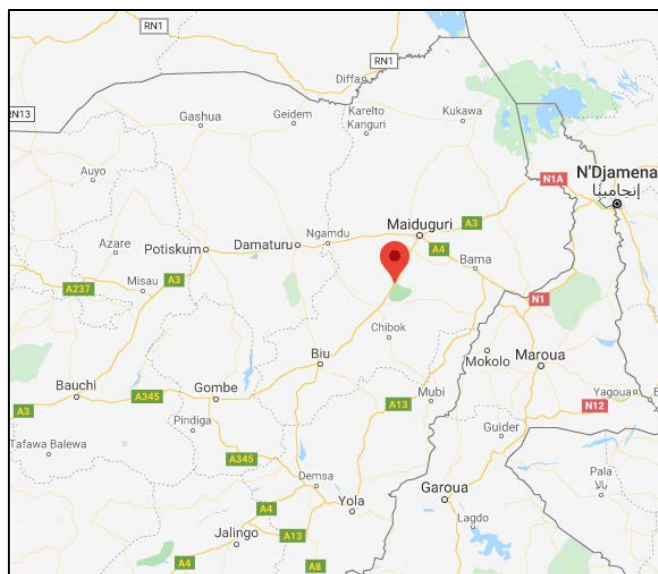
ניגריה

ב-9 ביולי 2020 פרסם דאעש אינפוגרף תחת הכותרת "קציר חודש במערב אפריקה", אשר סיכם את פעילות הארגון במחוז מערב אפריקה בתקופה שבין 7 ביוני ל-6 ביולי 2020. על-פי האינפוגרף, **בתקופה זו ביצעו פעילי דאעש 25 התקפות בהן נהרגו או נפצעו למעלה מ-290 בני אדם**. מרבית ההתקפות בוצעו בניגריה, בעיקר נגד צבא ניגריה וכוחות המסייעים לו. התקפות אחרות בוצעו נגד **צבא קמרון וצבא צ'אד** (שבועון אלנבא', כפי שפורסם בטלגרם, 9 ביולי 2020).

התקפות בניגריה, שעליהן נטל דאעש אחריות

7 ביולי 2020: פעילי דאעש הציבו מארב לשיירת כלי רכב של צבא ניגריה, כחמישים ק"מ מדרום-מערב למידוגורי, בירת מדינת בורנו, שבצפון-מזרח ניגריה. על פי דיווח דאעש **נהרגו בהתקפה בהתקפה לפחות**

ארבעים חיילי צבא ניגריה, חיילים נוספים נפצעו. כמו כן נתפסו חמישה כלי רכב, אמצעי לחימה ותחמושת (טלגרם, 8 ביולי 2020).

מקום המארב, מדרום-מערב למידוגורי (Google Maps).

מימין: אמצעי לחימה ותחמושת של צבא ניגריה, שנתפסו בעת המארב (טלגרם, 8 ביולי 2020). משמאל: גופות של חיילי צבא ניגריה, שנהרגו במארב (טלגרם, 8 ביולי 2020).

מימין: אחד מכלי הרכב של צבא ניגריה, שנתפסו בעת המארב (טלגרם, 8 ביולי 2020). משמאל: כלי רכב של צבא ניגריה עולה באש (טלגרם, 8 ביולי 2020).

11 ביולי 2020: פעילי דאעש הציבו מארב לחיילי צבא ניגריה, כארבעים ק"מ מצפון למידוגורי. מספר חיילים נהרגו או נפצעו (טלגרם, 12 ביולי 2020).

10 ביולי 2020: פעילי דאעש תקפו מתחם של צבא ניגריה במדינת בורנו, שבצפון מזרח ניגריה. מספר חיילים נהרגו וחיילים נוספים נפצעו (טלגרם, 11 ביולי 2020).

10 ביולי 2020: פעילי דאעש בלמו התקפה של צבא ניגריה, כעשרים ק"מ מדרום-מערב לגבול ניגריה - צ'אד בשטח מדינת בורנו. מספר חיילים נהרגו או נפצעו (טלגרם, 11 ביולי 2020).

8 ביולי 2020: פעילי דאעש תקפו מתחם של צבא ניגריה במדינת בורנו. כמה חיילים נהרגו וחיילים נוספים נפצעו (טלגרם, 8 ביולי 2020).

7 ביולי 2020: פעילי דאעש תקפו מתחם של צבא ניגריה, כשמונים ק"מ מצפון-מערב למידוגורי, בירת מדינת בורנו. מספר חיילים נהרגו וחיילים נוספים נפצעו (טלגרם, 8 ביולי 2020).

צ'אד

10 ביולי 2020: פעילי מחוז מערב אפריקה של דאעש הציבו מארב לחיילי צבא צ'אד באזור ימת צ'אד, שבדרום-מערב המדינה. 11 חיילים נהרגו וחיילים נוספים נפצעו. כמו כן נתפסו אמצעי לחימה ותחמושת והוצתו שני כלי רכב (טלגרם, 11 ביולי 2020).

8 ביולי 2020: הופעל מטען נגד כלי רכב של צבא צ'אד באזור ימת צ'אד, שבדרום-מערב המדינה. שמונה חיילים נהרגו (טלגרם, 10 ביולי 2020).

אסיה

פקיסטאן

11 ביולי 2020: בוצע ירי מקלעים לעבר כלי רכב של משטרת פקיסטאן בחבל בלוצ'יסטאן. שני שוטרים נפצעו (טלגרם, 11 ביולי 2020).

הפיליפינים

7 ביולי 2020: פעילי מחוז מזרח אסיה של דאעש ניהלו חילופי אש עם צבא הפיליפינים בצפון האי ג'ולו (Jolo), שבדרום הפיליפינים. ארבעה חיילים נהרגו ושניים נוספים נפצעו (טלגרם, 8 ביולי 2020).

השבוע התפרסמו ידיעות לפיהן **ח'טיב חג'אן סואדג'אן** (Hatib Hajan Sawadjaan), **מנהיג ארגון אבו סיאף**, הארגון המרכזי אשר מרכיב את מחוז מזרח אסיה של דאעש, **מת מפצעיו לאחר שנפצע בעימותים מול צבא הפיליפינים** (חשבון הטוויטר של החוקרת ריטה כץ, 10 ביולי 2020). אם הידיעה נכונה, מדובר במכה קשה למחוז מזרח אסיה של דאעש.

מנהיג ארגון אבו סיאף ח'טיב חג'אן סואדג'אן
(borneotoday.net, 23 בנובמבר 2016).

תימן

8 ביולי 2020: פעילי דאעש הפעילו מטענים בעמדות של המורדים החות'ים באזור קיפה, שבצפון-מערב מחוז אלביצ'א' (כמאה ק"מ מדרום מזרח לצנעאא'). מספר מורדים חות'ים נפצעו (טלגרם, 8 ביולי 2020).

7 ביולי 2020: פעילי דאעש פשטו על שלוש עמדות של המורדים החות'ים באזור קיפה. במקום הופעל מטען נגד ריכוז כוחות של המורדים החות'ים. שבעה לוחמים חות'ים נהרגו ששה נוספים נפצעו. כמו כן נתפס אמצעי לחימה ותחמושת (טלגרם, 8 ביולי 2020).

פעילות סיכול ומנע

איטליה

בשבוע שעבר דווח כי משטרת איטליה תפסה 14 טון של סמים ממריצים (אמפטמינים) בנמל סלרנו, כחמישים ק"מ מדרום לנפולי שבדרום איטליה. הרשויות באיטליה העריכו, כי משלוח הסמים התבצע ע"י דאעש בסוריה (AP, 1 ביולי 2020)⁴. מאז שהתפרסמה הידיעה **פקפקו מומחים רבים בגרסת הרשויות האיטלקיות**. המומחים סבורים כי **הכדורים יוצרו בסוריה ויוצאו ממנה על-ידי המשטר הסורי וחזבאללה**. לדעתם דאעש בסוריה ובעיראק מפוזר במספר מקומות מצומצם, **והוא אינו בעל יכולת ייצור ויצוא של כמות כזו של כדורים**. לעומת זאת, המשטר הסורי וחזבאללה ידועים בפעילות יצוא סמים ממריצים. גם העובדה שהמשלוח יצא מנמל לד'אקיה הנשלט על-ידי המשטר הסורי מחזקת טענה זו (פוקס ניוז, 9 סיולי 2020).

בתגובה, פרסם דאעש כתבה המכחישה **כל קשר של הארגון להברחת הסמים הממריצים**. לטענת דאעש, **הרשויות האיטלקיות ניסו לחפות על המשטר הסורי**, כדי להסתיר את הקשרים הפוליטיים והכלכליים של איטליה עם המשטר הסורי. להערכת דאעש, יתכן שייחוס המשלוח לדאעש נובע מלחץ של המאפיה האיטלקית על ממשלת איטליה, כדי לטייח את קשרי הסמים בינם לבין המשטר הסורי. בכתבה נטען, כי **המשטר הסורי והמיליציות המשתפות עמו פעולה** (רמז לארגון חזבאללה, המעורב בעסקי הסמים ברמה הבינלאומית)

⁴ פירוט ראו "מבט לג'האד העולמי (2-8 ביולי 2020)".

מייצאים את הסמים שהם מייצרים דרך נמלי ים ונמלי תעופה שבשליטתם. לטענת דאעש חוששות ממשלות אירופה מחשיפת הקשרים שלהם עם משטר אסד והדבר מניע אותן לפרסם ידיעות שקריות מעין אלו (אלנבא, כפי שפורסם בטלגרם, 9 ביולי 2020).

מימין: חלק מהסמים הממריצים שנתפסו (ערוץ אלאאן, 2 ביולי 2020). משמאל: המאמר בו הכחיש דאעש כל קשר לאירוע (אלנבא, כפי שפורסם בטלגרם, 9 ביולי 2020).